

*О.А. Мартинюк,
кандидат економічних наук, доцент,
Міжнародний гуманітарний університет,
м. Одеса, Україна*

РОЗВИТОК ІНФОРМАТИЗАЦІЇ У ГЛОБАЛЬНОМУ ЕКОНОМІЧНОМУ ПРОСТОРИ

Одними з головних питань, що стоять сьогодні перед економікою та суспільним розвитком країн світу та пов'язано з процесами інформатизації, є ефективне функціонування економіки в умовах глобального економічного середовища, процесів інтелектуалізації світогосподарського розвитку, розширення сфер застосування інформаційних систем в різних напрямках господарської діяльності, застосування інформаційних систем та сучасних програмних продуктів в міжнародних компаніях, захист міжнародних інформаційних систем, інтелектуальної власності користувачів систем.

Аналізуючи теоретичні та методологічні проблеми сучасної глобалістики, виділимо наступні [1; 2; 5; 8]: 1. Універсальні проблеми політичного і соціально-економічного характеру; 2. Проблеми переважно природно-економічного характеру; 3. Проблеми переважно соціального характеру; 4. Проблеми екологічного характеру; 5. Проблеми інформаційного характеру; 6. Проблеми технологічного характеру; 6. Проблеми науково-інтелектуального характеру; 7. Проблеми змішаного характеру [2; 7].

Вважаємо що, інформатизація визнана провідними науковцями як складовий елемент процесу глобалізації, а проблеми інформаційного характеру посідають чинне місце як один з предметів пильного вивчення вчених-глобалістів. Крім цього, з цією групою проблем тісно пов'язані проблеми технологічного характеру та проблеми науково-інтелектуального характеру. Можна сказати, що ці проблеми в сукупності були витокami процесу глобалізації, а інші його наслідками.

Висвітлюючи питання глобального управління, Білорус О. Г. приходять до висновку, що «глобальні електронні комунікаційні технології стають ефективною технічною базою глобального управління, забезпечуючи ефект одночасності і синхронності рішень у реальному режимі часу» [2].

Серед напрямів розвитку системи глобального управління є декілька, які нерозривно пов'язані з розвитком інформатизації, всесвітніх інформаційних мереж, зокрема такі фактори, як: контроль всесвітніх зв'язків, оцінка і прогноз результатів розвитку глобальних процесів, розробка глобальних стратегій, програм і рішень, створення міждержавних управлінських структур, розробка міждержавних управлінських технологій, налагодження системи глобального аналізу і оцінки.

Серед загроз для життя та реалізації прав і свобод глобальної людини ООН визначила шість основних тенденцій:

- загострення нових протиріч і конфлікти між людьми на політичній, економічній, релігійній, етнічній і територіальній основі;
- поглиблення соціально-економічного розколу людей в національних суспільствах, у націях-державках;
- відтік капіталів із відсталих країн, відтік кваліфікованої робочої сили і інтелекту націй у передові країни;
- підрив безпеки людини у формі використання інформаційної та психотропної зброї і засобів впливу на людей;
- ідеологічний диктат і ідеологічне насильство над людиною через засоби масової інформації;
- адміністративний тиск на людей, позбавлення їх реального права вибору у процесі виборчих компаній [2; 5].

У сфері теоретичних досліджень щодо питання новітніх тенденцій розвитку і кризи глобальної капіталістичної системи відома думка Дж. Сороса, що монетаристська політика, монетаризм і електронно-глобальні фінансові ринки не забезпечують реальної основи для соціальної інтеграції суспільства [6].

Фінансові багатства не впливають сьогодні на підвищення рівня життя багатьох верств населення. Проблеми соціалізації людини глобального світу і нова якість життя повинні базуватися на наступних факторах розвитку:

- розвиток освіти та науки;

- інформатизація (мається на увазі не інформаційні технології, розраховані на споживання глядачами, а інформатизація як процес, який безперервно посилюється і використовується в інформатизації управління);
- глобальна екологія;
- розвиток механізмів регулювання повної свободи ТНК від тоталітарних держав.

Соціалізація щільно пов'язана з гуманізацією суспільства. За думкою вчених, «сам факт інформатизації випереджаючого розвитку виявиться джерелом прискореної соціалізації» [8]. На нашу думку, «головним експортним товаром стає інформація – патенти, ліцензії, ноу-хау, тобто плоди інтелектуального і національного інтелекту», крім цього «нова «постінформаційна» технологічна ера в розвитку людства потребує глибокого переосмислення ролі індивідуального і колективного» [1; 2].

Можна зробити висновок, що інформатизація суспільства є однією з головних складових будь-якого глобального явища сучасності. Розглядаючи економічні аспекти інформатизації, інтеграції України у світогосподарський розвиток через інформатизацію, необхідно визначити, які фактори є вирішальними у підвищенні ефективності зовнішньоекономічної діяльності України. Орієнтуючись на наукові роботи провідних дослідників, можна виокремити наступні фактори: зовнішньополітичний; внутрішньополітичний; соціально-психологічний; управлінсько-правовий; ресурсно-сировинний; економіко-екологічний; науково-технологічний; інформаційно-методологічний [2; 3; 4; 5].

Соціально-економічна сутність інформаційно-методологічного фактора виявляється в тезах індустриально розвинених країн про односторонні переваги менш розвинених країн у процесах технологічно-інформаційного обміну [3; 5]. В цілому сьогодні автори розглядають ринок як психоінформаційний феномен, який є загальногосподарським самоуправлінським зв'язком.

Головним недоліком інформаційних технологій як рушійної сили світогосподарського розвитку є їх уразливість до загроз безпеки в залежності від міжнародних потоків інформації,

В цьому випадку, коли мова йде про глобальні інформаційні системи та глобальний світогосподарський розвиток, інформаційна безпека може розглядатися як фактор соціально-економічного розвитку, як відстеження і класифікація комп'ютерних загроз, як збереження і захист технічної і мовної інформації, як новий вид озброєння, як запобігання інформаційній війні, як вплив на масову та індивідуальну свідомість [2; 6]. Вплив на свідомість як могутній інформаційний фактор конкурентної боротьби, торгових війн та просування товару сьогодні сам по собі народив могутню індустрію купівлі-продажу інформації як глобального виду бізнесу. Науковці виділяють його наступні особливості [2; 5]: 1. Неймовірно висока ціна за інформацію (понад 6 млрд. дол.); 2. Запекла конкуренція на ринку; 3. Диверсифікація діяльності інформаційних компаній; 3. Посилення політичного та економічного впливу інформаційних агенцій.

Не дивлячись на труднощі та проблеми у функціонуванні інформаційних систем, слід вважати, що новий розвиток виробничих сил буде базуватися на інформації та знаннях [2; 7]. Цю теоретичну тезу можна підтвердити низкою висновки залежності інформаційної інфраструктури від рівня її розвитку [1; 2; 6].

По-перше, економічний розвиток значною мірою пов'язаний з розвитком інформаційної інфраструктури. По-друге, найбільший вплив інформаційні технології мають в країнах з високим рівнем доходів. По-третє, бурхливий науково-технічний розвиток поглиблює розрив між країнами з високим і низьким рівнями доходів. По-четверте, вплив рівня забезпеченості стаціонарним зв'язком поступово зменшується, зростає вплив міжнародного Інтернет-трафіка.

Для підвищення рівня інформатизації в Україні необхідно здійснити ряд взаємопов'язаних проектів, спрямованих насамперед на розвиток телекомунікаційного середовища, створення потужних інформаційних ресурсів, в першу чергу соціально-економічного значення, застосування комп'ютерних інформаційних технологій на всіх рівнях управлінської діяльності.

ЛІТЕРАТУРА

1. Анилионис Г. Глобальный мир: единый и разделенный: Эволюция теорий глобализации / Г. Анилионис, Н. А. Зотова. – М. : Международные отношения, 2005. – 675 с.
2. Глобалізація і безпека розвитку / [Білорус О. Г., Д. Г. Лук'яненко, О. В. Зернецька та ін.]; керівник авт. колективу і наук. ред. О. Г. Білорус. – К. : КНЕУ, 2011. – 733 с.
3. Курмаєв П. Ю. Сучасний стан та перспективи розвитку електронного бізнесу в Україні / Курмаєв П. Ю. // Економіка: проблеми теорії та практики. – 2014. – № 211. Т. 2. – С. 373–379.
4. Матюшенко І. Ю. Перспективи розвитку освіти в Україні в умовах створення суспільства, побудованого на знаннях / Матюшенко І. Ю. // Економіка розвитку. – 2010. – № 1. – С. 48–54.

5. Сазонець О. М. Шляхи прискорення процесу інформатизації економіки України / Сазонець О. М. // Економіка розвитку. – 2006. – № 2. – С. 22–24.
6. Татаренко О. Глобальні трансформації світових фінансових ринків та їхні чинники / Татаренко О. // Держава та регіони. Серія : Економіка та підприємництво. – 2013. – № 1. – С. 320–325.
7. Ткач А. А. Інституціоналізація ринкової інфраструктури в посттрансформаційній економіці / Ткач А. А. // Держава та регіони. Серія : Економіка та підприємництво. – 2014. – № 2. – С. 214–219.
8. Фомішин С. В. Глобалізація світового господарства як процес діалектичної взаємодії національних та інтернаціональних суспільно-економічних процесів / Фомішин С. В. // Збірник наукових праць ЧДТУ. Серія : Економічні науки. – 2011. – № 16. – С. 49–54.

О.В. Мізіна,

кандидат економічних наук, доцент

О.В. Амеліницька,

кандидат економічних наук, доцент,

Донецький національний технічний університет

м. Донецьк, Україна

МОЖЛИВОСТІ ТА ПЕРСПЕКТИВИ БАНКІВСЬКОГО ПРОЕКТНОГО ФІНАНСУВАННЯ НА ІНВЕСТИЦІЙНОМУ РИНКУ

Інвестиційний процес є однією з найважливіших складових сучасної економіки, а його активізація – це складова економічних вимог, які мають забезпечити реальні зрушення в економічній структурі суспільства. Серед фінансових інститутів, покликаних забезпечити інвестиційну активність в економіці, провідна роль відводиться банкам. Для банків розвиток інвестиційного бізнесу є об'єктивною потребою. Актуальним для них стає уже не лише пропонування клієнтам набору стандартних операцій, а й надання допомоги для виходу зі скрутного фінансового становища, сприяння розширенню бізнесу тощо.

Сьогодні в економічній літературі зустрічаються різноманітні підходи щодо класифікації інвестицій і інвестиційної діяльності банку. Систематизація та класифікація банківських інвестицій тісно пов'язана з їх макро- та мікроекономічними функціями, з інституційно-правовим середовищем банківської інвестиційної діяльності. Класифікація також може визначатись підходами до оцінки економічної ефективності, вибором найпривабливішої сфери вкладання капіталу, або аналізом перспектив, а в підсумку – метою самого інвестора чи суб'єкта підприємницької діяльності [1; 2; 3].

Варто відзначити, що з розвитком ринкових відносин комерційні банки не обмежуються такими напрямками діяльності на інвестиційному ринку, як інвестиції в розвиток іншого підприємства, в розвиток власного бізнесу, формування інвестиційного портфелю банку, послуги з хеджування інвестиційного ризику та інші, але й опановують нові види інноваційно-інвестиційної діяльності. Одним зі шляхів залучення додаткових фінансових ресурсів є банківське проектне фінансування.

Знання, що накопичено сучасною наукою є основоположними в аналізі проектного фінансування. Але, разом з тим, роль проектного фінансування у розвитку банківської діяльності залишається недостатньо вивченою. Банківське проектне фінансування можна розглядати як форму проектного фінансування, що здійснюється за участю банків. Між тим участь банків у здійсненні проектного фінансування істотно змінює його якісні характеристики. Сам характер такого фінансування, його можливості та масштаби змінюються в залежності від рівня участі банка в його здійсненні.

Проектне фінансування є особливою формою організації інвестиційної діяльності, різновидом інвестиційного кредиту. Як відомо, кредитування є найбільш розповсюдженим засобом фінансування інвестицій. У випадку звичайного кредитування відсотки на інвестований капітал нараховуються незалежно від того прибутковим чи ні є бізнес. Гарантією боргів може виступати заставне забезпечення або гарантії держави. Але стан активів багатьох українських підприємств, їх зношеність та недостатня вартість з точки зору кредиторів, не дозволяють використовувати їх у якості застави. Суттєва відмінність проектного фінансування полягає в наступному: заставним забезпеченням у цьому випадку виступає майно самого проекту. Така форма фінансування на основі активів, за якою